

Rypsi Rapsi 2025

Kuukausittain päivittyvä ajankohtainen
öljykasvien markkinatilanne
meillä ja maailmalla

6 / 2022

Katsauksen toimittaa Ulrika Wikström (Vilja-alan yhteistyöryhmä VYR)

22.6.2022

Niemi-säätiö
Kylvösiemensäätiö

Kotimaan markkinat

Kotimaan hinnat

Ukrainan sodan alettua (24.2.) kotimaan rapsin ja rypsin hinnat lähtivät kovaan nousuun kansainvälistä hintakehitystä seuraten ja ovat sen jälkeen pysytelleet hyvin korkealla. Toistaiseksi kotimaan rapsin/rypsin hintahuiput nähtiin kuitenkin maaliskuussa ja nyt uuden satokauden lähestyessä hinnat ovat laskeneet. Tämä kehitys on kuitenkin ollut näkyvässä jo hintahuippujen aikaan tulevien toimitusjaksojen ja seuraavan satokauden hinnoissa.

Kotimaan rapsin ja rypsin tämänhetkiset hinnat ovat kirjoitushetkellä (22.6.) 754-776 €/tonni paikkeilla (776 €/t Kirkkonummi) ja hinnat tuleville toimitusjaksoille 763-785€/t (776 €/t Kirkkonummi). Seuraavalle satokaudelle hinnat ovat 766-770 €/t tasolla (Kirkkonummi). Muutosta kuukauden takaisin vastaaviin hintoihin on tämänhetkisellä hinnalla noin kymmenen euroa per tonni. Seuraavan satokauden hinnoissa laskua kuukaudentakaisesta on muutama kymmentä euroa per tonni (Kirkkonummi).

Viljelyalat

Kotimaassa kuluvan kasvukauden rypsin ja rapsin yhteisala on 43 000 hehtaaria, josta rypsiä on 33 500 hehtaaria ja rapsia 9 500 hehtaaria. Rypsin ala kasvoi vuoteen 2021 verrattuna 13 % ja rapsin 14 %. Viiden edellisen vuoden (2017-2021) keskimääräinen rypsin ja rapsin yhteisviljelyala on Suomessa ollut 45 580 hehtaaria ja ala on näiden vuosien aikana vaihdellut 29 700 ja 65 200 hehtaarin välillä.

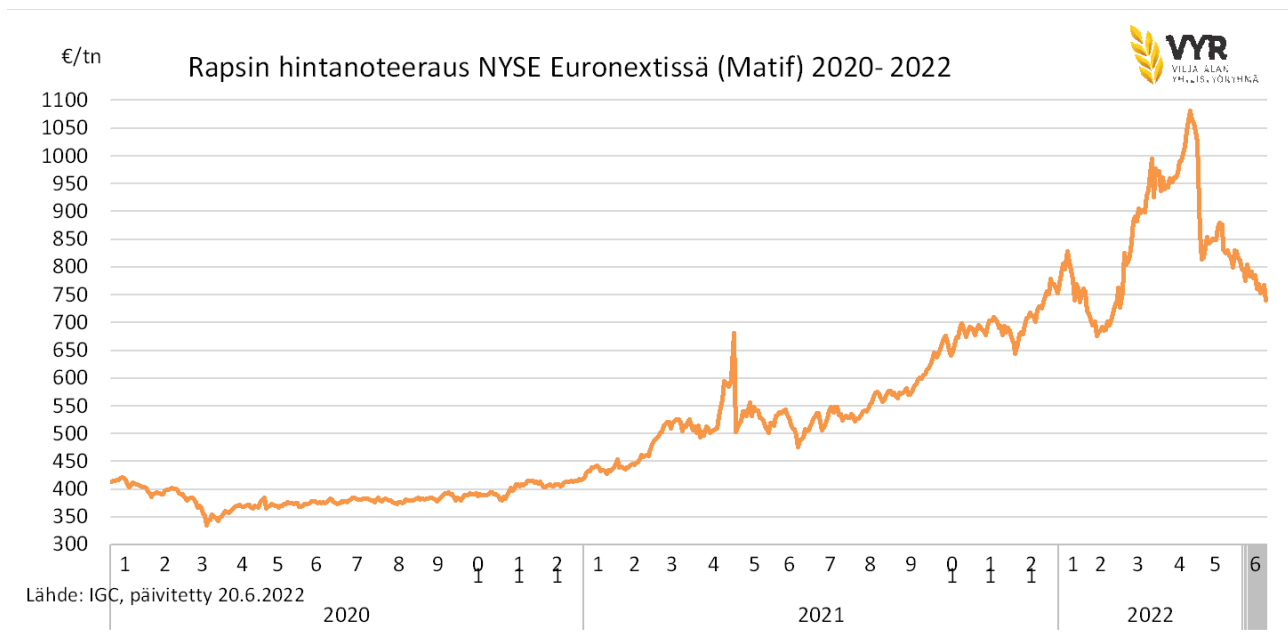
Syysrypsiä ja -rapsia kylvettiin syksyllä ennätysmäärä, noin 10 000 hehtaaria. Talvituhot olivat kuitenkin mittavat ja noin 80 prosenttia kylvetyistä syysöljykasveista tuhoutui talven aikana. Kuluvalla kasvukaudella kasvussa olevan syysrypsin viljelyala on 1780 hehtaaria ja syysrapsin 265 hehtaaria.

(Lähde: Luken Käytössä oleva maatalousmaa 2022 - ennakkotilasto julk. 20.6.2022 & Luke tilastotietokanta: peltoalan käyttö 1910 ja 1920-).

Euroopan markkinat

Rapsin hinnat NYSE Euronextissä (Matif)

Rapsin lähin futuuri (elo 22) Pariisin pörssissä NYSE Euronextissä on kirjoitushetkellä (22.6.) 698 €/tonni. Marraskuun 2022 futuuri (22.6.) on 696 €/tonni. Uuden satokauden lähestyessä hintahuiput on toistaiseksi saavutettu ja elokuun 22 futuurissa laskua onkin kirjoitushetkellä kuukaudentakaisesta 136 € / tonni. Marraskuun 2022 futuurissa laskua kuukaudentakaisesta on noin 140 € / tonni.

Hintanäkymiä

- 🌻 Rapsin hintojen odotetaan olevan kaudella 2022/23 kuluvan kauden huippulukemia alhaisemmat, mikäli satoennusteet toteutuvat. Silti hintojen ennustetaan pysyvän edelleen verrattain korkeina.
- 🌻 Rapsin hintojen odotetaan voivan lähteä laskuun noin loka-marraskuun tienoilla Canadian Canolasadon ja Yhdysvaltojen soijasadon saapuessa markkinoille
- 🌻 Myös auringonkukan hintojen odotetaan laskevan kuluvan kauden huipputasoista – erityisesti loppukausi 21/22 vs. loppukausi 22/23
- 🌻 Kanadan Canolan ei ennusteiden mukaan odoteta olevan houkutteleva raaka-aine rapsin murskaukselle EU:ssa markkinointikauden 22/23 alussa – Kanadan Canolan hinta vs. Rapsin hinta EU:ssa -> murskauksen kannattavuus heikompi Kanadan Canolalla

- 🌻 Ukrainan rapsi ei myöskään houkutteleva vaihtoehto murskaukselle EU:ssa markkinointikauden alkupuolella – Epävarmuus ja haasteet Ukrainan vientitoiminnoissa ja raaka-aineen korkeampi hinta - > murskauksen kannattavuus heikompi Ukrainan rapsilla
- 🌻 Öljykasvimarkkinoissa epävarmuus yhä ilmassa Ukrainan sodan vuoksi – odotetaan estävän jyrkkiä hintojen pudotuksia tulevalla kaudella, Mustanmeren viennin elpyminen lisääisi kuitenkin hintojen laskun potentiaalia. Toistaiseksi vientikapasiteetti on kuitenkin huomattavan alhainen normaaliin verrattuna ja tilanteeseen ei ole näköpiirissä suuria helpotuksia lyhyellä aikavälillä.

Öljykasvit EU:ssa ja 2021/22 ja 2022/23

Markkinointikausi 2021/22 lähenee loppua ja EU:n loppuvarastot auringonkukan ja rapsin osalta näyttävät erittäin alhaisilta ja hintojen odotetaankin pysyvän korkeina kauden loppuun. Rapsin murskaus alkoi myös vähemmän huhtikuussa, ja trendi on jatkunut samansuuntaisena EU:n rapsivarastojen ehtyessä ja rapsin kilpaillessa soijan ja auringonkukan kanssa. Teollisuuden hyvät marginaalit ja vahva kysyntä erityisesti auringonkukalla ja soijalla ovat olleet vahva kannustin öljykasvienviljelylle EU:ssa uuteen kasvukauteen lähdeittäessä.

Rapsin ja auringonkukan EU-taseet ovat erittäin tiukat pian päättyvällä markkinointikaudella 21/22. Taseiden myös ennustetaan pysyvän tiukkoina tulevalla kaudella 22/23. Rapsin varastojen odotetaan kuitenkin mahdollisesti kasvavan hieman, maailman rapsitarjonnan todennäköisesti lisääntyessä (erityisesti Kanadan Canolan saatavuus parempi, kuin 21/22). Auringonkukan EU-varastojen odotetaan yhä laskevan tulevalla markkinointikaudella 22/23 kovasta kysynnästä ja maailman tiukasta tarjonnasta johtuen. Auringonkukan tarjontatilanteen tiukkuuden suurin syy on Ukrainan viennin huomattavan vajaa kapasiteetti. EU:n kasviöljykysyntää kaudella 22/23 on edellisen ennusteen jälkeen tarkistettu alaspäin, sillä kasviöljyjen kysyntäennuste biotieteille on pienentynyt.

Tuotantoennusteet 22/23

Kaudella 2022/23 EU:n auringonkukan kokonaistuotannon odotetaan nousevan ja olevan yhteensä 10,9 miljoonaa tonnia (vrt. 21/22 10,4 milj. tn.). Myös rapsin tuotantoon odotetaan kasvua ja kokonaistuotannon arvio on 18,2 miljoonaa tonnia (vrt. 21/22 17,0 milj. tn.). Soijan tuotantomäärän arvio on 2,9 miljoonaa tonnia (vrt. 21/22 2,7 milj. tn.). Tuotantomäärien lisääntymisen taustalla odotetaan vaikuttavan EU:n kesantoalojen viljelyn salliminen ja öljykasvien markkinatilanne kokonaisuudessa. Saksalaisen UFOP:in (Union Zur Förderung von Oel- und Proteinpflanzen) arvion mukaan EU:n alkavan markkinointikauden (22/23) öljykasvien kokonaistuotanto ylittäisi kuluvan kauden tuotannon kuitenkin vain hyvin niukasti 0,4 prosentilla, huolimatta siitä, että öljykasvialan (11,7 milj. ha) odotetaan oleva 5 % suurempi kuin 21/22. Arvion taustalla on tuotantopanoksiin liittyvät haasteet (kustannukset, saatavuus) sekä niiden vaikutus sato-odotuksiin. Tuotantopanoksiin liittyvillä haasteilla odotetaan olevan negatiivista vaikutusta erityisesti auringonkukan satoihin.

Olosuhteet ovat toistaiseksi olleet EU-alueella pääasiassa hyvät tai tyydyttävät öljykasveille

Rapsi

- 🌻 Rapsin kukintavaihe oli kuivuudesta huolimatta tyydyttävä suurimmassa osassa EU-maita
- 🌻 Ranskassa kevät oli kuuma ja kuiva – tästä huolimatta rapsit suurimmaksi osaksi tyydyttävässä kunnossa, kukinnan olosuhteet olivat hyvät ja tuholaispaine maltillinen
- 🌻 Puolassa kuivuus vaivannut keväällä – laski hieman sato-odotuksia
- 🌻 Keski ja kaakkois EU:ssa rapsit kevään jäljiltä tyydyttäviä, Kaakkois EU:ssa huhtikuun sateet olivat eduksi
- 🌻 EU:n pohjoisosissa (Ruotsi ja Tanska) rapsit ovat hyvässä/tyydyttävässä kunnossa, Baltiassa kohtalaisen tyydyttävässä – kuivuus vaivannut keväällä

Auringonkukka

- 🌻 Kylvöolosuhteet olivat hyvät suurimmassa osassa EU:n tuottajamaita
- 🌻 Kevään olosuhteet olivat kuitenkin suhteellisen kuivat – sateita odotetaan ja niitä tarvitaan satopotentiaalin ylläpitämiseksi

Lähteet:

- Avena
- IGC
- EURONEXT prices
- Strategie Grains, EU Oilseed report
- AHDB
- USDA, WASDE
- UFOP (Union Zur Förderung von Oel- und Proteinpflanzen)
- UkrAgroConsult